

BÀI GIẢNG: CHIẾC THUYỀN NGOÀI XA – TIẾT 1

Môn: Ngữ Văn - Lớp : 12

GIÁO VIÊN: PHẠM THỊ THU PHƯƠNG

A. Giới thiệu chung

1. Tác giả

- Nguyễn Minh Châu (1930 – 1989)

- Quê quán: Quỳnh Lưu – Nghệ An

- Cây bút tiên phong của văn học Việt Nam thời kì đổi mới

- Trước 1975 là ngòi bút sử thi có thiên hướng trữ tình lãng mạn -> từ những năm 1980 chuyển sang cảm hứng thế sự với những vấn đề đạo đức và triết lí nhân sinh

2. Tác phẩm

- Xuất xứ: In trong tập truyện ngắn “Chiếc thuyền ngoài xa” (1987)

- Hoàn cảnh sáng tác: 1983, cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước đã kết thúc, cuộc sống muôn mặt đời thường đã trở lại sau chiến tranh

- Sáng tác tiêu biểu của văn học Việt nam sau 1975, in đậm phong cách tự sự - triết lí của tác giả

B. Tìm hiểu tác phẩm

1. Tình huống truyện

Quá trình nhận thức của nghệ sĩ Phùng trước những hiện tượng đầy nghịch lí của cuộc sống

* Tình huống ngoài bãi biển với hai phát hiện ban đầu

- Phát hiện thứ nhất – Phát hiện về cái đẹp

+ “Cảnh đất trời cho” – “một bức tranh mực tàu của một danh họa thời cổ”

++ Mũi thuyền in một nét mơ hồ lòe nhòe vào bầu sương trắng như sữa có pha đôi chút màu hồng hồng do ánh mặt trời chiếu vào

++ Toàn bộ khung cảnh từ đường nét đến ánh sáng đều hài hòa và đẹp, một vẻ đẹp thực đơn giản và toàn bích

+ Cảm nhận của người nghệ sĩ:

++ Rung động: bồi hồi, trong trái tim như có cái gì bóp thắt vào

++ Được thanh lọc: khám phá thấy khoảnh khắc trong ngần của tâm hồn, bản thân cái đẹp chính là đạo đức

++ Hạnh phúc: hạnh phúc tràn ngập tâm hồn mình

=>Bắt liên thanh hết một phần tư cuốn phim thu vào “cái đẹp tuyệt đỉnh của ngoại cảnh”

-Phát hiện thứ hai – Phát hiện về hiện thực đời sống

+Đằng sau cái đẹp toàn mỹ là hiện thực trần trụi:

++ Người đàn bà xấu xí

++ Gã đàn ông dữ dằn

+Đằng sau cái đẹp toàn thiện là cảnh tượng tàn nhẫn

++Gã chồng đánh đập vợ một cách tàn bạo

++Đứa con đánh lại cha và bị cha đánh

+Cảm nhận của nghệ sĩ Phùng

++Kinh ngạc, chết lặng

++Căm giận, phẫn nộ

+Nhận thức

++Cuộc đời không đơn giản, xuôi chiều mà chứa đựng nhiều nghịch lí

++Đừng nhầm lẫn giữa hiện tượng với bản chất, giữa hình thức bên ngoài với nội dung bên trong

*Tình huống ở tòa án huyện với câu chuyện của người đàn bà và hàng chài

-Tòa án huyện:

+Người đàn bà được đề xuất giải pháp li hôn để giải thoát nhưng chị van lạy để từ chối

+Phùng và Đẩu hết sức ngạc nhiên, bị dồn đẩy vào ngõ cụt nhận thức ‘

-Câu chuyện của người đàn bà:

+Gã chồng đánh đập vợ một cách tàn bạo

+Cuộc sống gia đình: bắt đầu từ sự gắn kết -> dần rơi vào bi kịch vật chất và tinh thần -> không thể phá bỏ vì ba lí do

-Nhận thức:

+Về con người: về những thành viên của gia đình hàng chài, về Đẩu và về chính mình

+Về căn nguyên tội ác: đói nghèo và thất học

+Về giải pháp xã hội: cách mạng

+Về cuộc đời và trách nhiệm của người nghệ sĩ